

Hogeschool Rotterdam

B Opleiding voor Ergotherapie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2018 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Ergotherapie van Hogeschool Rotterdam bezocht door een visitatiepanel van NQA. Studenten kunnen de opleiding Ergotherapie volgen in Rotterdam. Het gaat om een vierjarig voltijds programma. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel goed.

Het panel constateert dat de opleiding bij het formuleren van de beoogde leerresultaten aansluit bij het landelijke competentieprofiel. Bij de ontwikkeling van de beroepscompetenties Ergotherapie heeft de opleiding Ergotherapie van de Hogeschool Rotterdam een voortrekkersrol gehad. Dit profiel is nationaal en internationaal gevalideerd en garandeert het beoogde bachelorniveau. Als specifiek Rotterdams profiel heeft de opleiding de ambitie om de afgestudeerden op te leiden tot onderzoekende, reflectieve en innovatieve professionals, door extra nadruk te leggen op praktijkgerichtheid, onderzoekend vermogen, innovatie en inclusiviteit. Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding daartoe in nauw overleg met het regionale werkveld de landelijk vastgestelde competenties verder heeft uitgewerkt en sterk de focus legt op de competenties Innoveren, Ondernemen en Ondersteunen en versterken. Dit sluit goed aan op de ontwikkeling van een verzorgingsstaat naar een participatiemaatschappij en het vervagen van de grenzen tussen zorg en welzijn. De opleiding streeft ernaar dat afgestudeerden geleerd hebben kansen te zien voor innovatie van de beroepspraktijk. De aandacht voor zorgtechnologie en interprofessioneel samenwerken hoort hier bij. De focus op innoveren en ondernemen stimuleert lef en leven lang leren. Het panel is van oordeel dat afgestudeerden met deze bagage uitstekend voorbereid zijn op de toekomst.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor standaard 2 het oordeel goed.

Het curriculum van de opleiding is gebaseerd op een duidelijke visie, zowel inhoudelijk als onderwijskundig. Studenten krijgen een degelijke basisopleiding, waarin alle cliëntgerichte competenties op een steeds hoger niveau aan bod komen. Het programma heeft een heldere samenhang en het vaardighedenonderwijs is goed. Daarnaast komt de beoogde profilering duidelijk in het programma tot uiting, bijvoorbeeld door de aandacht voor Ondersteunen en versterken in het tweede jaar, en voor Innoveren en Ondernemen in de innovatieve stages en het afstudeerprogramma. Studenten oefenen hun onderzoeksvaardigheden in verschillende onderdelen.

Het panel waardeert de wijze waarop studenten door docenten in de leerlijn SLC (Studieloopbaancoaching) worden begeleid. De houding van de SLC-docenten past bij de attitude die ze van de studenten in hun rol als zorgprofessional verwachten: de verantwoordelijkheid wordt bij de student gelegd, zoals ook de cliënt de regie moet houden, maar de docenten zijn altijd beschikbaar als het nodig is. Dit is een mooi parallel proces. De studenten worden door docenten ook benaderd als aspirant collega's. De opleiding is goed studeerbaar en er is een veilig leerklimaat. De feedback van studenten wordt actief benut voor continue verbetering van het onderwijs.

Het docententeam is vakdeskundig, enthousiast en ambitieus. De docenten hebben oog voor de studenten en zijn goed bereikbaar. Er is ook oog voor de docenten: er is een persoonsgericht personeelsbeleid met veel ontwikkelmogelijkheden. De verbinding met lectoraten en het Kenniscentrum Zorginnovatie wordt benut voor vernieuwing van het onderwijs. Ook wordt de onderzoeksagenda van het kenniscentrum vertaald naar de onderzoeksagenda van de opleiding ergotherapie op zes onderwerpen. Dit versterkt de verbinding tussen onderwijs en onderzoek en projecten worden uitgevoerd in samenwerking met partners in de praktijk. Er is duidelijk sprake van een open feedbackcultuur.

De opbouw en vernieuwende invulling van het curriculum, de intensieve studiebegeleiding en de kwaliteiten van het docententeam zorgen in samenhang voor een zeer goede onderwijsleeromgeving, waardoor de studenten de beoogde leerresultaten kunnen behalen.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 3 het oordeel voldoende.

De opleiding Ergotherapie volgt het toetsbeleid van het Instituut voor Gezondheidszorg (IVG) en heeft dit uitgewerkt in het opleidingsprofiel en in een toetsdekkingsmatrix. Er wordt een adequate methodenmix van toetsen toegepast om de verschillende competenties te beoordelen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van uitgewerkt rubrics en docenten stemmen onderling regelmatig af in kalibreersessies. De kritiek van studenten op de formulering van beoordelingscriteria is opgepakt. Dat laat zien dat er een passende PDCA-cyclus voor de toetsing is. Het panel vindt het positief dat een nieuwe visie op toetsing wordt ontwikkeld, namelijk om over te gaan naar programmatisch toetsen. Dat zal de wisselwerking tussen leeractiviteiten, feedback, ondersteuning en formatieve beoordelingen versterken.

Er is één examencommissie voor alle opleidingen van het IVG. De examencommissie wijst jaarlijks de examinatoren aan, die aan kwaliteitseisen dienen te voldoen. Onder mandaat van de examencommissie bewaakt de toetscommissie de kwaliteit van toetsing en geeft ze concrete feedback aan docenten. Periodiek worden toetsen en handleidingen bekeken, mede naar aanleiding van feedback uit de studentenarena's. Toetsen worden ook aan de beroepenveldcommissie voorgelegd. Het panel is van oordeel dat de kwaliteit van toetsing voldoende proactief geborgd wordt.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor standaard 4 het oordeel voldoende.

Het panel is er van overtuigd dat de opleiding goede vakbekwame ergotherapeuten aflevert met specifieke kenmerken als lef en ondernemendheid. Het werkveld is zeer tevreden en veel studenten komen op hun stageplek aan het werk, zelfs als er sprake is van een innovatieve stage, dus buiten de traditionele werkerreinen.

Studenten laten in het afstudeeronderzoek zien dat ze relevante en actuele opdrachten kunnen uitvoeren en daarvan verslag kunnen doen. Het afstudeeronderzoek is onderdeel van een breder afstudeerprogramma, waarin alle competenties op eindniveau getoetst worden en waarbij het leren van de student centraal blijft staan. In een aantal gevallen zou het panel een iets lager

oordeel gegeven hebben aan de geselecteerde onderzoeksverslagen, maar alle producten zijn van voldoende niveau. Het panel waardeert dat studenten in de praktijk onderzoek doen, maar merkt op dat ze veel verschillende vormen van onderzoek (literatuurreview, kwalitatief en kwantitatief onderzoek) moeten doen in relatief weinig tijd. Het panel meent dat een beperking of keuze van het uit te voeren onderzoek kan leiden tot meer diepgang en tot beter onderzoek.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	9
Schets van de opleiding	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	20
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	23
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbevelingen	29
Bijlagen	31
Bijlage 1 Bezoekprogramma	32
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	35

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Ergotherapie van Hogeschool Rotterdam. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Rotterdam en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en de *NQA-Handleiding opleidingsvisitaties hoger onderwijs 2018 beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 8 november 2018. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer dr. R. Daniels (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw dr. E.H.C. Cup (domeindeskundige)

De heer M.J.M. Leenknecht MSc (onderwijsdeskundige)

Mevrouw M. Lucassen BSc (studentlid)

Mevrouw dr. M.J.H. van der Weiden, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Afstemming tussen alle deelpanels in het visitatiecluster Ergotherapie heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een Zelfevaluatierapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van de *NQA-459 Handleiding opleidingsvisitaties hoger onderwijs 2018 beperkte opleidingsbeoordeling*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, december 2018

Panelvoorzitter

dr. R. Daniels

Lead-auditor

dr. M.J.H. van der Weiden

Schets van de opleiding

Opleiding Ergotherapie

De bacheloropleiding Ergotherapie van Hogeschool Rotterdam (HR) heeft de ambitie ergotherapeuten op te leiden tot zorgprofessionals van de toekomst. Ergotherapeuten zetten zich in om de gezondheid en het welzijn van mensen te bevorderen met als aangrijpingspunt het mogelijk maken van het dagelijks en maatschappelijk handelen. De opleiding Ergotherapie is een van de vijf ergotherapie-opleidingen in Nederland. Tussen de opleidingen is regelmatig contact en overleg over de ontwikkelingen in het werkveld. Ook de verbinding van de opleidingen met de beroepsvereniging Ergotherapie Nederland is intensief.

Instituut voor Gezondheidszorg

De opleiding in Rotterdam bestaat 24 jaar en maakt deel uit van het Instituut voor Gezondheidszorg (IVG) van HR. In dit instituut zijn ook de opleidingen Fysiotherapie, Logopedie, Medische hulpverlening, Verloskunde, Verpleegkunde en de Lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn ondergebracht. Het IVG werkt samen met Kenniscentrum Zorginnovatie aan systematisch praktijkgericht onderzoek in het werkveld, bedoeld om de kwaliteit van zowel de zorg als het onderwijs te verbeteren. Onder de strategische partners van het IVG zijn ziekenhuizen, gezondheidscentra, organisaties voor ouderenzorg, revalidatie, jeugdzorg en psychiatrie, net als praktijken voor fysiotherapie, logopedie, verloskunde en ergotherapie.

Opleidingsprogramma

Jaarlijks beginnen 140 à 150 studenten aan de opleiding Ergotherapie. In totaal heeft de opleiding 459 studenten (peildatum 1 oktober 2018). Zij volgen een programma dat de eerste twee jaar is ingedeeld in kwartalen en de laatste twee jaar in semesters:

Jaar	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1	Oriëntatie op beroep	Inventariseren en analyseren	Behandelen en begeleiden	Adviseren
2	Volwassenen en arbeid	Ouderen en wonen/zorgen	Kinderen en leren/spelen	Populatie ondersteunen en versterken
3	Stage competentieniveau 2 Ondersteunend onderwijs		Afstudeerprogramma jaar 3 Ondersteunend onderwijs	
4	Minor		Afstudeerstage competentieniveau 3 Praktijk en individueel afstudeeronderzoek	

Het onderwijs is in de eerste twee studiejaar vormgegeven langs vier leerlijnen:

- Kennislijn (werkcolleges)
- Vaardigheidslijn (trainingen gericht op communicatie en beroepsvaardigheden)
- Ondersteunende lijn (lessen methodiek in jaar 1 en casuïstiek in jaar 2)
- Studieloopbaancoaching (gericht op de competentie leren en ontwikkelen)

In het derde en vierde studiejaar wordt de student verder voorbereid op de beroepspraktijk. Er zijn twee stages, aan het begin (op beheersniveau 2) en tot slot aan het eind (op beheersniveau 3). De afstudeerstage is gekoppeld aan een afstudeeronderzoek. Het onderwijs tussen de stages

is gericht op kritisch reflecteren en de voorbereiding op het afstudeeronderzoek. Studenten kunnen een minor kiezen in jaar 4, ter verbreding of verdieping van hun kennis.

Na afronding van de opleiding komen afgestudeerden vooral aan het werk in intramurale zorginstellingen (verpleeg- en verzorgingstehuizen en revalidatiecentra), en daarnaast in toenemende mate in de eerstelijnszorg en op innovatieve werkplekken gericht op bevordering van gezondheid en welzijn en participatie van kwetsbare groepen.

Recente ontwikkelingen gericht op de toekomst

De laatste jaren heeft de opleiding duidelijker koers gekozen naar het sociaal-maatschappelijk perspectief als praktijkcontext van de ergotherapeut. Traditioneel richt de ergotherapeut zich op het individuele perspectief, namelijk op personen en hun systeem, zowel in instellingen als in de eerste lijn en de wijk. Het sociaal-maatschappelijk perspectief richt zich op organisaties en populaties. Dit leidt tot een nadruk op de competentie 'ondersteunen en versterken' en op innovatieve stages in organisaties waar nog geen ergotherapeuten werkzaam zijn, maar waar zij wel een bijdrage kunnen leveren aan dagelijks handelen, participatie en welzijn van burgers. Deze ontwikkeling is ook internationaal zichtbaar in de ontwikkeling van het beroep (WFOT-congres 2018, Kaapstad).

Het beleid van Hogeschool Rotterdam heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld naar inclusief en contextrijk onderwijs. De opleiding Ergotherapie heeft dat vertaald naar praktijkgericht onderwijs, met veel aandacht voor studievoortgang en talentontwikkeling van studenten.

Als vervolg op de vorige visitatie en de externe en interne aandacht voor toetskwaliteit heeft de opleiding gewerkt aan versterking van het eigen profiel (praktijkgerichtheid, onderzoekend vermogen en innovatie). Daarnaast is in het curriculum duidelijker gemaakt wat de professionele bagage van de ergotherapeut is en leren studenten zich daar meer bewust van te zijn, bijvoorbeeld bij het maken en verantwoorden van keuzes. Wat betreft toetsing is de beoordeling van het assessmentdossier versterkt, zijn de docenten geprofessionaliseerd en is de borging van toets- en beoordelingskwaliteit verbeterd. Het panel bespreekt deze recente ontwikkelingen en verbeteractiviteiten in het rapport in meer detail bij de relevante standaarden.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de beoogde leerresultaten. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Conclusie

Het panel constateert dat de opleiding bij het formuleren van de beoogde leerresultaten aansluit bij het landelijke competentieprofiel. Dit profiel is nationaal en internationaal gevalideerd en garandeert het beoogde bachelorniveau. Als specifiek Rotterdams profiel heeft de opleiding de ambitie om de afgestudeerden op te leiden tot onderzoekende, reflectieve en innovatieve professionals, door extra nadruk te leggen op praktijkgerichtheid, onderzoekend vermogen, innovatie en inclusiviteit. Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding daartoe in nauw overleg met het regionale werkveld de landelijk vastgestelde competenties verder heeft uitgewerkt en sterk de focus legt op de competenties Innoveren, Ondernemen en Ondersteunen en versterken. Dit sluit goed aan op de ontwikkelingen in het werkveld. Ook de aandacht voor zorgtechnologie en interprofessioneel samenwerken hoort hier bij. De focus op innoveren en ondernemen stimuleert lef en leven lang leren.

Onderbouwing

Beroepsprofiel en beoogde leerresultaten

De opleiding heeft de beoogde leerresultaten gedefinieerd op basis van het beroepsprofiel dat is opgesteld door de beroepsvereniging Ergotherapie Nederland, en het daarvan afgeleide opleidingsprofiel. Het opleidingsprofiel is in 2017 gezamenlijk vastgesteld door de vijf Nederlandse bacheloropleidingen Ergotherapie. De eindkwalificaties van de opleiding zijn verwoord in beroepscompetenties. Deze beroepscompetenties passen binnen de competentiegebieden van de CanMEDS (Canadian Medical Education Directions for Specialists), die als uitgangspunt gehanteerd worden door opleidingen in de gezondheidszorg. Daarnaast sluiten de beroepscompetenties aan op de Europese ergotherapiecompetenties (Tuning). Ze zijn beschreven op bachelorniveau met een hbo-oriëntatie en gevalideerd door de beroepsvereniging en de Vereniging Hogescholen. De beoogde leerresultaten passen door deze verankering bij wat van ergotherapeuten nationaal en internationaal verwacht mag worden.

Binnen de landelijke beroepscompetenties worden drie domeinen onderscheiden: cliëntgerichte, organisatiegerichte en beroepsgerichte competenties. Studenten moeten zich deze competenties aan het eind van de opleiding op beheersniveau 3 (beroepsbekwaam) eigen gemaakt hebben. Dit sluit aan bij wat het werkveld verwacht van beginnende beroepsbeoefenaren. Bij de ontwikkeling van de beroepscompetenties Ergotherapie heeft de opleiding Ergotherapie van de Hogeschool Rotterdam een voortrekkersrol gehad, met hoofddocent Joan Verhoef als eerste auteur. Zij is tevens eerste auteur van een uitgave getiteld Praktijkgericht onderzoek. Dit benadrukt de voortrekkersrol van deze opleiding op gebied van de beroepscompetenties en praktijkgericht onderzoek.

Profilering

De Rotterdamse opleiding profileert zich op praktijkgerichtheid, onderzoekend vermogen, innovatie en inclusiviteit. De opleiding concretiseert dit door extra nadruk te leggen op de cliëntgerichte competentie Ondersteunen en versterken en op de competenties Ondernemen en Innoveren. Het panel vindt dit een vernieuwend profiel, dat past bij de ontwikkeling van een verzorgingsstaat naar een participatiemaatschappij en het vervagen van de grenzen tussen zorg en welzijn. De opleiding streeft ernaar dat afgestudeerden geleerd hebben kansen te zien voor innovatie van de beroepspraktijk. Ze hebben geleerd oog te hebben voor kwetsbare groepen, die tot nu toe niet zozeer tot het werkveld van de ergotherapie behoorden, en hoe die geholpen kunnen worden in hun maatschappelijke functioneren. Ze kunnen bijdragen aan innovatie door praktijkvraagstukken te onderzoeken. Afgestudeerden hebben geleerd interprofessioneel samen te werken en zijn op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen zoals zorgtechnologie. Ze kunnen hun keuzes verantwoorden. Qua mentaliteit zijn ze pragmatisch, oplossingsgericht en initiatiefrijk. De focus op innoveren en ondernemen stimuleert lef en leven lang leren. Het panel is van oordeel dat afgestudeerden met deze bagage uitstekend voorbereid zijn op de toekomst.

Het panel stelt vast dat de opleiding door de nieuwe competenties Ondersteunen en versterken ook in internationaal perspectief ergotherapeuten aflevert met een brede visie op het beroep en de gezondheidszorg. De opleiding laat hiermee zien dat ze gericht is op continue vernieuwing zowel onderwijskundig als inhoudelijk en dat de docenten de meest actuele inzichten delen met de studenten en elkaar.

Afstemming met het werkveld

De profilering is tot stand gekomen in nauw overleg met het regionale werkveld. De opleiding heeft een actieve beroepenveldcommissie. Deze komt vier à vijf keer per jaar bijeen en bespreekt dan niet alleen trends en ontwikkelingen in het werkveld, maar ook concrete aspecten van de opleiding (de invulling van competenties, beroepsproducten, toetsen). In de beroepenveldcommissie zijn de verschillende relevante richtingen vertegenwoordigd, zoals revalidatie, reïntegratie en eerste lijn. Deze commissie heeft een goed zicht op de opleiding, doordat de leden betrokken zijn bij stages, en soms ook klinische lessen verzorgen of als assessor optreden bij de criteriumgerichte interviews waarmee jaar 1 en jaar 4 worden afgesloten (zie verder standaard 3). Een extra stap die de opleiding naar het oordeel van het panel kan zetten, is om ook de cliënten te betrekken bij de evaluatie en ontwikkeling van het curriculum.

Samenvattend is het panel onder de indruk van het vernieuwende profiel en de wijze waarop de opleiding dit aan de hand van de competenties heeft geconcretiseerd en verhelderd, zonder de traditionele basiscompetenties uit het oog te verliezen. De opleiding vervult hierdoor landelijk een voortrekkersrol.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Conclusie

Het curriculum van de opleiding is gebaseerd op een duidelijke visie, zowel inhoudelijk als onderwijskundig. Studenten krijgen een degelijke basisopleiding, waarin alle cliëntgerichte competenties op een steeds hoger niveau aan bod komen. Het programma heeft een heldere samenhang en het vaardighedenonderwijs is goed. Daarnaast komt de beoogde profilering duidelijk in het programma tot uiting, door de aandacht voor Ondersteunen en versterken in het tweede jaar, en voor Innoveren en Ondernemen in de innovatieve stages, Professionaliseren in ander perspectief en de praktijkvraagstukken in het afstudeeronderzoek. Studenten oefenen hun onderzoeksvaardigheden in verschillende onderdelen.

Het panel waardeert de wijze waarop studenten door docenten in de leerlijn SLC (Studieloopbaancoaching) worden begeleid. De houding van de SLC-docenten past bij de attitude die ze van de studenten in hun rol als zorgprofessional verwachten: de verantwoordelijkheid wordt bij de student gelegd, zoals ook de cliënt de regie moet houden, maar de docenten zijn altijd beschikbaar als het nodig is. Dit is een mooi parallel proces. De studenten worden door docenten ook benaderd als aspirant collega's. De opleiding is goed studeerbaar en er is een veilig leerklimaat. De feedback van studenten wordt actief benut voor continue verbetering van het onderwijs, waarvan het panel concrete voorbeelden kreeg aangereikt.

Het docententeam is vakdeskundig, enthousiast en ambitieus. De docenten hebben oog voor de studenten en zijn goed bereikbaar. Er is ook oog voor de docenten: er is een persoonsgericht personeelsbeleid met veel ontwikkelmogelijkheden. De verbinding met lectoraten en het Kenniscentrum Zorginnovatie wordt benut voor vernieuwing van het onderwijs. Er is duidelijk sprake van een open feedbackcultuur.

Het panel concludeert dat de opbouw en vernieuwende invulling van het curriculum, de intensieve studiebegeleiding en de kwaliteiten van het docententeam in samenhang zorgen voor een zeer goede onderwijsleeromgeving, waardoor de studenten de beoogde leerresultaten kunnen behalen. Er is een veilige stimulerende omgeving voor studenten en docenten.

Onderbouwing

Opzet en inhoud programma

De opleiding maakt via een competentiedekkingsmatrix duidelijk hoe alle beoogde leerresultaten in het programma aan de orde komen. Na een oriënterend eerste kwartaal is het eerste jaar opgebouwd rond drie belangrijke cliëntgerichte competenties met de bijbehorende vaardigheden. Achtereenvolgens gaat het om 'Inventariseren en analyseren' met het opstellen van een diagnostisch rapport, 'Behandelen en begeleiden' met een behandelplan, en 'Adviseren' met een adviesrapport. Het tweede jaar is ingedeeld aan de hand van doelgroepen en de problematiek

die bij de levensfase ervan past. Dat leidt tot de thema's (1) Volwassenen en arbeid, (2) Ouderen en wonen/zorgen, (3) Kinderen en leren/spelen, en (4) Kwetsbare groepen en ondersteunen en versterken. De jaarteamstemmen onderling de vakken op elkaar af, bijvoorbeeld hoe hoorcolleges aansluiten op de methodiekvakken. Jaarteamcoördinatoren bespreken halverwege het kwartaal voorafgaand aan de uitvoering van het onderwijs of er op basis van feedback of inhoudelijke ontwikkelingen aanpassingen nodig zijn in volgorde en samenhang. Het panel is van oordeel dat in de eerste twee jaar een gedegen basis wordt gelegd, waarin de student de ergotherapeutische kennis en vaardigheden krijgt aangereikt om in het derde jaar aan de hoofdstage te beginnen.

Het panel ziet in het curriculum de vooruitstrevende profilering terug die de opleiding heeft gekozen. De praktijkgerichtheid is niet alleen in de stages te zien, maar komt ook terug in het lesmateriaal (casussen) en de lesmethodes (klinische lessen, praktijkvraagstukken). Het onderzoekend vermogen komt aan de orde in de EBP-lijn (evidence based practice), waarin studenten vanaf het eerste studiejaar bekend raken met aspecten van praktijkgericht onderzoek en zich voorbereiden op het afstudeeronderzoek. Innovatie en ondernemen komen terug in verschillende opdrachten (zoals het schrijven van een ondernemingsplan en het ontwerpen van producten). Ook komen deze onderwerpen terug in (innovatieve) stages waarin studenten in het werken met (nieuwe) doelgroepen hun beroep doorontwikkelen en zich innoveren tot beginnend ergotherapeut. Innovatieve stages vinden plaats op plekken waar nog geen ergotherapeuten werkzaam zijn, maar waar wel behoefte is aan ergotherapie, bijvoorbeeld bij vluchtelingenwerk. Omdat de inhoudelijke ergotherapeutische stagebegeleiding daar niet aanwezig is, vergt dat een andere rol van de begeleidende docenten. Het panel vernam dat docenten hier alert op zijn. Ze begeleiden de student in wat een ergotherapeut kan doen, bijvoorbeeld door de student tijdens de stageperiode te bezoeken, en organiseren workshops op terugkomdagen waarin casuïstiek gekoppeld wordt aan modellen.

Het panel is enthousiast over de wijze waarop het innoveren en onderzoekend vermogen centraal staan en hoe deze competenties meerdere malen terugkomen. Daarmee maakt de opleiding de studenten duidelijk dat het niet om een eenmalig trucje gaat, maar integraal onderdeel van het werken van de ergotherapeut is. Het is het panel tijdens het bezoek duidelijk geworden dat de opleiding studenten voor de competenties innoveren en ondernemen in de 'doe-stand' wil krijgen, en daarom bij deze competenties meer gericht is op attitudeontwikkeling dan op kennis. Daarom is er bewust voor gekozen deze thema's niet zozeer te introduceren aan de hand van theorieën en modellen, maar studenten vooral direct de praktijk in te laten gaan. Deze aanpak blijkt effectief, want studenten ontwikkelen zich inderdaad tot ondernemende en innovatieve professionals. Toch adviseert het panel de studenten ook voor deze competenties een Body of Knowledge te bieden, zodat studenten zich meer bewust zijn van wat ze geleerd hebben en om meer diepgang te bereiken. Meer duidelijkheid is tevens gewenst over het leidende model voor Innoveren dat richting geeft aan de Body of Knowledge. Sommige docenten stellen Design Thinking centraal, met nadruk op ontwerpen, terwijl anderen verwijzen naar Grol, met meer nadruk op verbeteren en implementatie binnen een organisatie (waardoor bijvoorbeeld kennis over verandermanagement vereist is).

De competentie Ondersteunen en versterken komt eveneens meerdere malen expliciet terug in het programma, onder andere in het onderdeel Professionalisering in ander perspectief (PIAP), waarin studenten de ergotherapeutische praktijk, met name het populatiegericht werken, in

Nederland vergelijken met de praktijk in een zelfgekozen ander land. Uit het gesprek met de studenten en alumni blijkt dat ze PIAP waardevol vinden, omdat ze veel leren over de waarden en normen van het vak en hun visie op de ergotherapie ontwikkelen. Het panel onderschrijft de meerwaarde van PIAP en stelt vast dat de doelen zoals omschreven in de cursushandleiding passen bij de competentie Ondersteunen en versterken. Het panel adviseert echter de omschrijving in de competentiedekkingsmatrix aan te passen, omdat dit onderdeel niet gericht is op het werken in authentieke beroepssituaties, zoals daar vermeld staat.

Met de beroepspraktijk zijn de studenten voor deze competentie al in het tweede jaar in aanraking gekomen door de praktijkdag in het vierde blok. Studenten zoeken zelf een kwetsbare groep die gebaat kan zijn bij ergotherapeutische dienstverlening. Ze moeten duidelijk maken dat ze, bijvoorbeeld aan de hand van interviews, de vraag goed hebben gehoord en een relevant product kunnen ontwerpen. In de afgelopen jaren zijn studenten aan de slag gegaan met projecten zoals de voedselbank, een enkelbandproject, vluchtelingen en een kringloopwinkel. Studenten tonen zich creatief en laten goed hun ondernemende en innoverende houding zien.

Studenten leren al in het eerste jaar onderzoeksvaardigheden, zoals objectief observeren in blok 1 en zoeken naar bewijs in blok 3. Ook doen ze vanaf het begin verschillende kleine onderzoeken, bijvoorbeeld bij het systematisch analyseren en evalueren van de effectiviteit en efficiëntie van de ergotherapeutische dienstverlening in de basisschool in het tweede jaar. Zo voelen studenten zich goed voorbereid op hun afstudeeronderzoek. Het panel is enthousiast over de combinatie van stage en afstudeeronderzoek, waarbij de studenten in een directe relatie met de praktijk werken aan hun onderzoekend en innoverend vermogen. De student werkt daardoor aan relevante vragen vanuit de praktijk zelf, zoals ook bevestigd werd door de leden van de beroepenveldcommissie. Soms leidt een stage niet tot een geschikt afstudeeronderwerp. In die gevallen kan een student het onderzoek koppelen aan een van de onderzoeklijnen van het Kenniscentrum Zorginnovatie. Ook komt het voor dat de vraag uit de stagepraktijk gerelateerd kan worden aan het onderzoek van het Kenniscentrum. Het panel vindt dat een sterk punt.

Internationalisering komt concreet aan de orde bij het derdejaars onderdeel PIAP (zie hierboven). De studenten hebben in het vierde jaar de mogelijkheid om deel te nemen aan de internationale minor Beyond Borders. Andere manieren waarop de studenten hun blik internationaal kunnen verbreden, is door een stage in het buitenland te lopen, deel te nemen aan een internationaal project in Sri Lanka en door deelname aan de IVG-brede internationale week Urban Health waarin ze interprofessioneel en internationaal samen werken aan projecten. Het panel vindt de internationaliseringsactiviteiten goed passen bij de ambitie van de opleiding dat studenten hun blik actief leren verruimen.

Vormgeving van het programma

Van de studenten wordt verwacht dat ze een actieve rol nemen in hun eigen leerproces. Docenten zijn beschikbaar als dat nodig is, maar nemen de regie niet over. Dit is een bewust gekozen didactisch concept, parallel aan wat een student moet leren in het werk, namelijk dat hun cliënten ook zelf de regie moeten houden over hun handelen. De studenten worden door docenten ook benaderd als aspirant collega's. Het panel vindt dit een bijzonder passende aanpak. Bij de eigen regievoering past ook de keuzevrijheid in het onderwijsprogramma die per studiejaar toeneemt. Er zijn keuzevakken en een minor en studenten kiezen hun eigen projecten,

stage en afstudeeronderwerp. Studenten kunnen deelnemen aan extra mogelijkheden zoals het honoursprogramma.

In het onderwijs zetten docenten een combinatie van werkvormen in: werkcolleges, opdrachten, stages, casusbesprekingen, vaardigheidstraining en de inzet van simulatiepatiënten. Studenten werken afwisselend individueel en in groepen. Studenten komen vanaf het begin in contact met de praktijk. Er is een snuffelstage in jaar 1 en opdrachten worden uitgevoerd in de beroepspraktijk. De studenten lieten het panel weten dat de praktijkcontacten in het eerste jaar op basis van hun feedback zijn uitgebreid. Overigens vinden ze dat dit nog meer mag zijn.

Door het systeem van klassenvertegenwoordigers en studentenarena's waarin per kwartaal (eerste en tweede studiejaar) of semester (derde en vierde studiejaar) de uitkomsten van onderwijsbeoordelingen worden besproken, zijn studenten actief betrokken bij de vormgeving van het programma. Het panel hoorde tijdens het bezoek dat verbeteringsaanbevelingen worden benut om het programma het volgende jaar aan te passen. Zo hebben studenten in eerdere jaren aangegeven dat ze soms behoefte hebben aan meer structuur. De opleiding is hiermee aan de slag gegaan en de huidige eerstejaarsstudenten melden dat ze hierin verbetering zien. Het programma is volgens de studenten voldoende studeerbaar.

Begeleiding

De leerlijn SLC is gericht op de competentie Leren en ontwikkelen. De klassen worden in subgroepen verdeeld die wekelijks bij elkaar komen. In het eerste jaar is er ook een systeem van peercoaching, waarin tweedejaarsstudenten de eerstejaars kunnen ondersteunen. In de SLC-lessen worden studenten uitgedaagd hun persoonlijke professionele ontwikkeling te monitoren en weloverwogen stappen te zetten in hun competentieontwikkeling. Studenten worden zich bewust van hun kwaliteiten en carrièrewensen. Elk kwartaal wordt de professionele ontwikkeling beoordeeld door de student zelf en de SLC-docent. Dit gebeurt aan de hand van formulieren waarin het professionele gedrag is geoperationaliseerd. Zoals hierboven vermeld, letten de docenten erop dat de regie voor dit proces zoveel mogelijk bij de studenten zelf blijft liggen. In het tweede jaar is er gerichte aandacht voor de stagevoorbereiding, door bijvoorbeeld sollicitatietraining, intervisiemethoden en reflectie op zelfregulatievaardigheden. In het derde en vierde jaar verschuift het accent naar visievorming en professionele identiteit, mede naar aanleiding van de verschillende projecten waar studenten voor kiezen.

De studenten bevestigden tegenover het panel dat ze de SLC-lessen zeer op prijs stellen. Het helpt bij een goede overgang van vo of mbo naar de hogeschool. De studenten ervaren het klimaat als inclusief: er wordt rekening gehouden met studenten die een beperking hebben en de verschillende opleidingsachtergronden (vo of mbo) worden benut om van elkaar te leren.

Docenten

Het panel trof tijdens het bezoek een enthousiast team aan, met een evenwichtige mix aan ervaren docenten en jonge mensen. In het team is alle benodigde inhoudelijke expertise voor de opleiding aanwezig en de staf is ook landelijk actief op het vakgebied. Het personeelsbeleid biedt veel ontwikkelmogelijkheden en is daarbij sterk persoonsgericht: iedere docent krijgt de kans zich inhoudelijk, didactisch of onderzoeksmatig bij te scholen. Daarvoor is tien procent van de tijd beschikbaar. Daarnaast is er veel ruimte voor intervisie en afstemmingsoverleg. Eenmaal per twee weken is 100 minuten ingeroosterd voor drie intervisiegroepen, namelijk van SLC-docenten

in het eerste en het tweede studiejaar en van stagedocenten. Vakdocenten bespreken de inhoud van studieonderdelen in regelmatige vergaderingen. Er zijn kalibreersessies voor afstemming van beoordelingscriteria (zie verder standaard 3).

Docenten kunnen zich in een van de drie expertteams (cliëntgerichtheid, eerstelijns ergotherapie en lerend vermogen bij dementie) scholen in hun onderzoekend vermogen en bijdragen aan de onderzoeksagenda van de opleiding. Deze onderzoeksagenda sluit aan op die van het Kenniscentrum Zorginnovatie en wordt aangestuurd en ondersteund door de lector Disability Studies en de hoofddocent Evidence-based care. Er is een traject 'didactisch coachen' dat elke docent in 2020 heeft gevolgd en dat erop gericht is de inclusiviteit van het onderwijs nog verder te versterken. De opleiding is zich ervan bewust, zo vermeldt de zelfevaluatie, dat er door de aandacht voor pedagogische en didactische ontwikkeling minder aandacht is geweest voor BKE-certificering (Basiskwalificatie Examinering). Daarom is op dit vlak een inhaalslag gestart, zodat in 2018-2019 vijftien docenten de training gaan volgen en/of afronden. Docenten zijn ook trots op de expertise die ontwikkeld wordt op het gebied van breinleren en beeldcoachen. Het panel stelt met waardering vast dat er aandacht is voor de ontwikkeling van docenten op diverse fronten, waaronder aandacht voor innoveren en haalbaarheid. Docenten zijn op hun taak voorbereid en bereid te leren waar meer geleerd moet worden. Het management maakt ruimte voor innoveren van de opleiding.

De omvang van het docententeam (20,76 fte voor 459 studenten) is voldoende voor een goede uitvoering van het onderwijsprogramma. Het panel kon vaststellen dat ondanks alle initiatieven en ambities de werkdruk niet als te hoog wordt ervaren. De intrinsieke motivatie en betrokkenheid van de docenten zorgen voor een blijvend hoge inzet.

Voorzieningen

Voor een ergotherapie-opleiding zijn voldoende lokalen en materialen nodig zodat studenten hun vaardigheden kunnen oefenen. Tijdens een korte rondleiding heeft het panel kunnen vaststellen dat deze voldoende beschikbaar zijn. Ze zijn voorzien van alle hulpmiddelen die voor het oefenen van vaardigheden nodig zijn, zoals bijvoorbeeld een keuken met moderne aangepaste faciliteiten en een ziekenhuisbed. Ook kunnen studenten beschikken over rolstoelen, rollators et cetera.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de toetsing. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

De opleiding Ergotherapie volgt het toetsbeleid van het IVG en heeft dit uitgewerkt in het opleidingsprofiel en in een toetsdekkingsmatrix. Er wordt een adequate mix van toetsen toegepast om de verschillende competenties te beoordelen. De toetsing sluit aan op de profilering van de opleiding, doordat de toetsen een directe relatie met relevante praktijksituaties hebben en de studenten bij de toetsing van het onderzoekend en het innovatief vermogen meer vrijheid hebben qua aanpak en vorm. De beoordeling vindt plaats aan de hand van uitgewerkte rubrics en docenten stemmen onderling regelmatig af in kalibreersessies. De kritiek van studenten op de formulering van beoordelingscriteria wordt opgepakt. Dat laat zien dat er een stevige PDCA-cyclus voor de toetsing is. Het panel vindt het positief dat in onderling overleg een nieuwe visie op toetsing wordt ontwikkeld, namelijk om over te gaan van losse toetsen per studieonderdeel naar programmatisch toetsen. Dat zal de wisselwerking tussen leeractiviteiten, feedback, ondersteuning en formatieve beoordelingen versterken, zodat studenten een realistisch beeld opbouwen over wat ze kunnen en wat ze zich alsnog eigen dienen te maken.

Er is één examencommissie voor alle opleidingen van het IVG. De examencommissie wijst jaarlijks de examinatoren aan, die aan kwaliteitseisen dienen te voldoen. Onder mandaat van de examencommissie bewaakt de toetscommissie de kwaliteit van toetsing en geeft ze concrete feedback aan docenten. Periodiek worden toetsen en handleidingen bekeken, mede naar aanleiding van feedback uit de studentenarena's. Toetsen worden ook aan de beroepenveldcommissie voorgelegd. Het panel is van oordeel dat de kwaliteit van toetsing voldoende proactief geborgd wordt.

Onderbouwing

Toetssysteem

De opleiding volgt het toetsbeleid van het IVG. Er is een toetsdekkingsmatrix opgesteld waaruit kan worden afgeleid dat alle beoogde leerresultaten worden getoetst. Om de validiteit van kennistoetsen te garanderen wordt met toetsmatrijzen gewerkt. Het vierogenprincipe wordt toegepast zowel bij het construeren als bij het beoordelen van toetsen. Dit bevordert de betrouwbaarheid van de toetsing. Transparantie wordt verzekerd doordat studenten voorafgaand aan een studieonderdeel informatie krijgen over de wijze van toetsing en de beoordelingscriteria. Doordat veel beroepsproducten gebaseerd zijn op wat studenten in de beroepspraktijk hebben gedaan, voldoen ze aan de eis van authenticiteit.

De opleiding zoekt naar een goed evenwicht tussen formatieve en summatieve toetsing. Voor een deel is dat al gerealiseerd, bijvoorbeeld bij de SLC-lijn waar het professionele gedrag in de eerste drie kwartalen formatief wordt getoetst en de vierde keer, aan het eind van het studiejaar,

summatief. Vergelijkbaar is de inzet van het Criteriumgerichte interview (CGI): aan het eind van het eerste en het vierde studiejaar is dit een summatieve toets, in het tweede en derde jaar formatief. De opleiding is bezig de formatieve toetsing te versterken en te gaan werken met datapunten. Deze moeten de studenten vooral informatie en feedback geven in plaats van een oordeel in de vorm van een cijfer. De ervaring leert namelijk dat studenten na ontvangst van een voldoende cijfer niet meer naar de inhoudelijke feedback kijken. De opleiding ontwikkelt een nieuwe visie op toetsing en wil overgaan op programmatisch toetsen. Studenten merkten tegenover het panel op dat er tussen docenten onderling nog discussie was over de vraag of studenten moeten leren voor de toets of leren van de toets. Dat laatste, leren van de toets, is het uitgangspunt in de nieuwe visie op toetsen en beoordelen. Het panel ondersteunt deze ontwikkeling. Hierdoor zal de wisselwerking tussen leeractiviteiten, feedback, ondersteuning en formatieve beoordelingen sterker worden.

Een ander onderwerp waar de opleiding actief mee bezig is, is het aanscherpen van de beoordelingscriteria van een aantal toetsen, mede naar aanleiding van kritiek van de studenten dat niet alle docenten dezelfde criteria hanteerden. De criteria worden nu scherper geformuleerd, in bewoordingen die voor studenten duidelijker zijn. Dit zal de toetsing transparanter maken. Het panel waardeert dat de studenten bij dit initiatief betrokken worden en vindt het een passend voorbeeld van de PDCA-cyclus met betrekking tot de toetsing.

Toetsvormen

De opleiding hanteert verschillende toetsvormen, die aansluiten op de leerdoelen. Kennis wordt bijvoorbeeld getoetst in digitale multiple-choice toetsen, toepassing van kennis in beroepsproducten en praktijkvraagstukken in een verslag. Tijdens het bezoek heeft het panel een aantal toetsen en gemaakt werk ingezien en stelt vast dat de toetsen van het juiste niveau zijn. Beroepsproducten, gebaseerd op reële praktijksituaties, vormen een belangrijk onderdeel: studenten worden beoordeeld op het handelen dat in de praktijk van hen gevraagd wordt. De toetsing sluit aan op de profilering. Bij de toetsing van onderzoekend vermogen en innovatief vermogen hebben studenten meer vrijheid in aanpak en vorm. In het curriculum nemen het competentiegerichte interview (CGI) en het performance assessment (PA) ook een nadrukkelijke plaats in. Op de toetsing van het gerealiseerde eindniveau gaat het panel in bij standaard 4.

Beoordeling en feedback

De beoordelingscriteria en cesuur van alle toetsen zijn vooraf bij de studenten bekend doordat ze zijn vermeld in de digitale leeromgeving Cumlaude. De beoordelingscriteria zijn gedetailleerd uitgewerkt. Tijdens het bezoek lieten de studenten het panel weten dat niet alle docenten de criteria op dezelfde manier hanteerden, wat tot verwarring leidde. Zoals hierboven vermeld, heeft de opleiding dit opgepakt en wordt nu gewerkt aan verheldering van de criteria zodat ze zowel voor docenten als studenten eenduidiger zijn.

Een ander verbeterpunt was de hantering van de voorwaardelijkheden bij beroepsproducten en verslagen. Voordat een dergelijk product wordt beoordeeld, moet het bijvoorbeeld voldoen aan bepaalde vormvereisten. Het effect was dat dit het leren belemmerde, omdat de student op het ingeleverde werk geen enkele feedback kreeg, als het niet aan de vormvereisten voldeed. Op initiatief van de toetscommissie is per product bekeken wat de voorwaardelijkheden zijn en wat hun functie is, en is vervolgens een advies gegeven over hoe daar mee om te gaan.

Borging van toetsing

De examencommissie IVG is verantwoordelijk voor de kwaliteit van toetsing en beoordeling van alle veertien opleidingen die bij het IVG horen. Elke opleiding is in de examencommissie vertegenwoordigd. De examencommissie wijst jaarlijks de examinatoren aan, die aan kwaliteitseisen dienen te voldoen. Het bezit van een BKE- of SKE-certificaat is daarbij geen voorwaarde, wel voor leden van de toetscommissie. Het panel is van oordeel dat ook examinatoren BKE-gecertificeerd dienen te zijn, en hoopt dat de ingezette inhaalslag (zie standaard 2) tot het gewenste resultaat zal leiden. Het panel heeft kennisgenomen van het ingroeimodel van het IVG, met het doel dat alle docenten vóór 2021 een BKE of SKE-certificaat hebben behaald.

Onder mandaat van de examencommissie bewaakt de toetscommissie de kwaliteit van toetsing. De toetscommissie is opleidings specifiek. In 2014 is deze commissie opnieuw gestart, aanvankelijk met een formele taakopvatting, maar inmiddels geëvolueerd naar een meer ondersteunende en adviserende invulling van de formele rol. Aan de hand van een jaarplan en op basis van signalen uit bijvoorbeeld de studentenarena's analyseert de toetscommissie toetsing van een aantal studieonderdelen (cursushandleiding, toets, beoordeling). Het panel heeft recente jaarverslagen van de toetscommissie ingezien en stelt vast dat dit tot heel concrete feedback leidt. De toetscommissie rapporteert aan de examencommissie. Het panel stelt op basis van het gesprek met vertegenwoordigers van beide commissies vast dat ze voldoende proactief te werk gaan, met begrip voor de complexiteit van toetsing waar een innovatieve opleiding mee te maken heeft.

Er is, zo bleek tijdens het bezoek, veel aandacht voor kalibratie van de beoordelingen tussen de docenten. Per kwartaal worden alle toetsen in het jaarteamoverleg besproken. Voor de beoordeling van het afstudeeronderzoek wordt de kalibratie ook op landelijk niveau georganiseerd. Het panel vindt het een sterk punt dat ook het werkveld betrokken is bij de kalibratie van toetsen. In vergaderingen van de beroepenveldcommissie denken de leden mee over vorm en niveau van toetsen, zodat ze aansluiten bij de eisen van de beroepspraktijk.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de gerealiseerde leerresultaten. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Conclusie

Het panel is er van overtuigd dat de opleiding goede vakbekwame ergotherapeuten aflevert met specifieke kenmerken als lef en ondernemendheid. Het werkveld is zeer tevreden en veel studenten komen op hun stageplek aan het werk, zelfs als er sprake is van een innovatieve stage, dus buiten de traditionele werkterreinen.

Studenten laten in het afstudeeronderzoek zien dat ze relevante en actuele opdrachten kunnen uitvoeren en daarvan verslag kunnen doen. Het afstudeeronderzoek is onderdeel van een breder afstudeerprogramma, waarin alle competenties op eindniveau getoetst worden en waarbij het leren van de student centraal blijft staan. In het algemeen zou het panel een iets lager oordeel gegeven hebben aan de geselecteerde onderzoeksverslagen, maar alle producten zijn van voldoende niveau. Het panel waardeert dat studenten in de praktijk onderzoek doen, maar merkt op dat ze meerdere verschillende soorten onderzoek doen in relatief weinig tijd. Hoewel het gebruik van zogenaamde mixed methods onderzoek over het algemeen zeer gewaardeerd wordt meent het panel dat een beperking tot één type onderzoek kan leiden tot meer diepgang en tot beter onderzoek.

Onderbouwing

Producten van afgestudeerden

Voor het bepalen van de gerealiseerde leerresultaten is een afstudeerprogramma ontwikkeld, dat deels in het derde en deels in het vierde studiejaar wordt uitgevoerd. Het programma bestaat uit de beroepsopdrachten Directe toegankelijkheid ergotherapie, Professionaliseren in ander perspectief (PIAP) en Ondernemen en innoveren in het derde jaar, en de afstudeerstage en het afstudeeronderzoek in het vierde jaar. Het afstudeerprogramma wordt integraal afgesloten met het Competentiegerichte interview (CGI) als overkoepelend onderdeel. Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek een steekproef van vijftien onderzoeksverslagen bestudeerd. Van zes van deze studenten heeft het panel ook de andere vijf afstudeeropdrachten bekeken. Het panel is van oordeel dat de gekozen toetsvormen geschikt zijn om de competentie op het beheersniveau 3 (beginnend beroepsbeoefenaar) te toetsen.

In de beroepsopdracht Directe toegankelijkheid ergotherapie (1 EC) laten studenten zien dat ze de competentie Screenen beheersen. Dat betekent dat ze adequaat kunnen functioneren in de eerstelijnszorg. Ten aanzien van PIAP (3 EC) heeft het panel bij standaard 2 al opgemerkt dat dit onderdeel en de bijbehorende toetsing niet goed passen bij het doel dat in de competentiedekkingsmatrix staat beschreven, maar aan de hand van het op te leveren

beroepsproduct kunnen studenten wel laten zien dat ze de competentie Ondersteunen en versterken beheersen en daarop kunnen reflecteren. Het panel merkt op dat het een complexe opdracht is, waarin studenten veel leren over vergelijking van ergotherapie in verschillende landen, maar dat de verslagen weinig diepgang laten zien ten aanzien van Ondersteunen en versterken. Daarin worden studenten mogelijk overvraagd (nieuwe competentie die niet eenvoudig uit te leggen is, taal-uitdagingen, culturele verschillen). In de beroepsopdracht Ondernemen en innoveren (8 EC) voeren studenten in groepsverband een praktijkonderzoek uit. Het gaat om een actueel vraagstuk voor een opdrachtgever dat betrekking heeft op het secundaire zorgproces en gericht is op het versterken van de (markt)positie van ergotherapie. Studenten moeten laten zien dat ze het initiatief kunnen nemen om nieuwe klanten en markten te vinden voor ergotherapeutische diensten en producten en daarmee aantonen dat ze de competenties Ondernemen en Innoveren beheersen. Een mooi voorbeeld is het promotiefilmpje ter verduidelijking van het werk van ergotherapeuten, dat door studenten in dit kader in samenwerking met de HKU (Hogeschool voor de Kunsten Utrecht) is ontwikkeld.

In het vierde jaar lopen de studenten een half jaar lang stage in een gezondheidszorg- of welzijnssetting (12 EC). Er zijn regelmatig feedbackmomenten en drie toetsmomenten: na vijf weken, halverwege in aanwezigheid van de stagecoach en aan het eind. De ergotherapeuten uit de stagepraktijk geven een adviescijfer per competentiedomein (cliënt, organisatie en beroep, zie standaard 1). Voordat de examinerator vanuit de opleiding het eindcijfer vaststelt, vindt binnen de opleiding een consensusbijeenkomst plaats van alle betrokken stagebegeleiders. In deze bijeenkomst worden alle conceptbeoordelingen besproken. Zo wordt het vierogenprincipe geborgd.

Als onderdeel van de afstudeerstage voeren de studenten een afstudeeronderzoek uit, meestal naar een vraag uit de stageorganisatie (12 EC, zie standaard 2). Dit is een individueel onderzoek, waarop de studenten zijn voorbereid door het groepsgewijze onderzoek voor Ondernemen en innoveren. Ze worden beoordeeld op het onderzoeksvoorstel, het onderzoeksverslag en de presentatie daarvan. De afstudeerbegeleider is de eerste beoordelaar, de tweede beoordelaar voert onafhankelijk een beoordeling uit. Beide oordelen worden naast elkaar gelegd en vergeleken aan de hand van de beoordelingscriteria en argumenten. Bij consensus wordt het oordeel vastgelegd op het beoordelingsformulier en wordt het cijfer bepaald. Bij ontbreken van consensus vindt een onafhankelijke beoordeling door een derde afstudeerbegeleider plaats. Dit oordeel is bindend. De examencommissie beoordeelt steekproefsgewijs een aantal afstudeerverslagen. Ook wordt een aantal verslagen in carrouselvorm beoordeeld door een examinerator van een andere opleiding ergotherapie.

Op basis van de bestudeerde afstudeerverslagen stelt het panel vast dat de opleiding de juiste criteria hanteert, maar dat de oordelen in een aantal gevallen hoger uitvallen dan het panel gegeven zou hebben. De vraagstellingen zijn helder geformuleerd. In de door het panel bekeken onderzoeksverslagen gaven studenten aan diverse onderzoeksmethoden te hebben gebruikt; in veel gevallen zowel literatuuronderzoek als een kwalitatief en kwantitatief onderzoek. De opleiding heeft als beleid dat er twee onderzoeksmethoden - te weten literatuuronderzoek en kwantitatief of kwalitatief onderzoek - gehanteerd moeten worden (conform de competentiebeschrijving). In zes van de vijftien onderzoeksverslagen die het panel heeft bekeken werd er zowel literatuuronderzoek als kwantitatief en kwalitatief onderzoek gedaan. Het is goed dat studenten weten dat er verschillende methoden zijn om een probleem te onderzoeken, maar

het panel vraagt zich af of de veelheid aan onderzoek niet ten koste gaat van de diepgang en het bereikte niveau. De opleiding legt sterk de nadruk op de praktijkgerichtheid en op de innovatie waar het onderzoek toe moet leiden. Het panel herkent de pragmatische inslag die kenmerkend is voor de ergotherapie, maar adviseert het te bereiken onderzoeksniveau nog eens tegen het licht te houden. Uit het gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld blijkt dat zij het afstudeeronderzoek vooral van belang vinden voor het leerproces van de student. Vanuit een onderwijskundig perspectief vindt het panel dat terecht. Vanuit de ethiek van het wetenschappelijk onderzoek dringt zich wel de vraag op of het terecht is mensen te betrekken in onderzoek als er nauwelijks intentie is om meerwaarde voor cliënten of professionals te creëren. Het panel adviseert de opleiding hierover na te denken. Een goede ontwikkeling is naar het oordeel van het panel dat afstudeeronderzoek meer en meer gekoppeld wordt aan de onderzoekslijnen van lectoraten en de opleiding, waardoor studentenonderzoek voortbouwt op en bijdraagt aan een kennisdomein.

Het CGI (3 EC) is een eindgesprek met twee assessoren, een docent en een ergotherapeut uit het werkveld die hiervoor een assessorentraining heeft gevolgd. Op basis van het opgebouwde assessmentdossier toont de student aan de beroepscompetenties op eindniveau te beheersen en geïntegreerd te kunnen toepassen. Ter voorbereiding schrijft de student sinds 2017-2018 een paper, waarin een aantal criteria aan de orde komt, bijvoorbeeld methodisch handelen en de visie op het beroep. Op basis van dit paper kan het gesprek sneller de diepte in dan voorheen op basis van de STARRT-beschrijvingen. Het panel vindt dit een goede aanpak.

Functioneren van afgestudeerden

Uit het gesprek met het werkveld en de alumni blijkt dat de opleiding goede studenten aflevert, die lef en ondernemendheid laten zien. Veel studenten gaan aan de slag bij hun stagebedrijf, ook als het om innovatieve stages ging. Dat bevestigt de tevredenheid van het beroepenveld met de afgestudeerden van de Rotterdamse ergotherapie-opleiding.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

Het visitatiepanel concludeert dat de beoogde leerresultaten passend zijn voor het beroepsdomein en op het hbo-bachelorniveau zijn gedefinieerd. De opleiding kiest voor een specifieke invulling, namelijk een sterke gerichtheid op de competenties Innoveren, Ondernemen en Ondersteunen en versterken, die is afgestemd op de behoeften van het regionale werkveld. Het curriculum past bij de beoogde leerresultaten en zit stevig in elkaar. De beoogde profilering komt duidelijk in het programma tot uiting. De begeleiding is intensief. De opleiding biedt veel mogelijkheden om aan te sluiten bij de individuele ontwikkeling van studenten. Het docententeam is deskundig, enthousiast en staat open voor de vragen van studenten. Er is sprake van een feedbackcultuur en een veilige leeromgeving. De toetsing zit inhoudelijk goed in elkaar. De examen- en toetscommissie zien daar proactief op toe. De producten van afgestudeerden laten zien dat de beoogde leerresultaten bereikt worden. De afgestudeerden vinden gemakkelijk hun weg op de arbeidsmarkt en kijken tevreden terug op hun opleiding.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Ergotherapie van Hogeschool Rotterdam als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Betrek niet alleen het werkveld, maar ook de cliënten bij de ontwikkeling en evaluatie van de opleiding.

Standaard 2

- Biedt studenten ook voor de competenties Ondernemen, Innoveren en Ondersteunen en versterken een Body of Knowledge aan, zodat studenten zich meer bewust zijn van wat ze geleerd hebben en om meer diepgang te bereiken.
- Pas de omschrijving van het onderdeel PIAP in de competentiedekkingsmatrix aan, omdat dit onderdeel niet gericht is op het werken in authentieke beroepssituaties, zoals daar vermeld staat.

Standaard 3

- Zorg ervoor dat examinatoren BKE-gecertificeerd zijn.
- Blijf kalibreren en zorg voor eenduidige interpretatie van beoordelingscriteria.
- Blijf aandacht besteden aan transparantie van toetsing en criteria.
- Zorg dat het docententeam op één lijn komt wat betreft de nieuwe visie op toetsen.

Standaard 4

- Onderzoek hoe de kwaliteit van het afstudeeronderzoek en de meerwaarde ervan voor de praktijk verhoogd kan worden, bijvoorbeeld door de omvang van het werk dat binnen 12 EC gedaan moet worden, te beperken.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Locatie: Rochussenstraat 198, Rotterdam, RS.02.220

Datum locatiebezoek: 8 november 2018

Tijd	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
08.00 – 08.15	Inloop & ontvangst auditpanel	
08.15 – 09.00	Themamarkt met de volgende onderwerpen	Ondernemen & Innoveren SLC Onderzoek & Kennisteam Teamontwikkeling
09.00 – 09.15	Presentatie management Jan Willem Bakker - opleidingsmanager	Situatieschets opleiding door opleidingsmanager
09.15 – 10.00	Studenten: Imke van Andel – jaar 1 Tamara Duinkerken – jaar 1 Lenny Struijs – jaar 2 Martijn Kooij – jaar 2 Hanna Franke – jaar 3 Jessica Vink – jaar 4 Scarlett van Osselen – jaar 4 Ray Hooij - jaar 4	
	Pauze / Intern overleg auditpanel	
10.15 – 11.00	Docenten jaar 1, 2 en 3 en curriculumcommissie en onderzoek : Nikki Snijders-Kunto – docent / coördinator jaar 1 en 2, curriculumcommissie Joachim van der Weegen – docent / coördinator jaar 3 en 4, toetscommissie Marleen de Leeuw – docent jaar 1 t/m 4, onderzoek Ine Gerrits – docent jaar 1 t/m 4 Ingrid Laban – docent jaar 1 en 2, curriculumcommissie	Jaar 1-3 (propedeuse en hoofd fase)
	Pauze / Intern overleg auditpanel	

11.15 – 12.00	Eindniveau, docenten jaar 4 en onderzoek: Joan Verhoef - hoofddocent Netta van 't Leven – docent, afstudeerbegeleider Ellen Roest – docent, stage en afstudeerbegeleider Mieke Cardol – Lector Disability Studies, Diversiteit in Participatie Selma van Huijzen – docent, stage afstudeerbegeleiding Michelle van Vliet – docent, stage afstudeerbegeleiding	Jaar 4 (afstudeerfase)
12.00 – 13.00	Inzien materiaal + werklunch auditpanel	
13.00 – 13.30	Borging Examencommissie, toetscommissie en OC Nico van Hal – lid examencommissie Hylke Melsert – voorzitter examencommissie Pieter van der Meer – lid toetscommissie Stefanie van Opstal – lid opleidingscommissie Minjou Lemette – lid opleidingscommissie Lisette Rodenburg – voorzitter toetscommissie Laura Verbiest – studentlid opleidingscommissie	Borgingsgesprek
	Pauze / Intern overleg auditpanel	
13.45 - 14.30	Werkveld en Alumni: Hermien Kila – stichting Humanitas Lineke Verhoef – ergotherapeut Rijndam Revalidatie - locatie Erasmus MC Natascha van Schaardenburgh – Bureau VolZin B.V. Elnaz Mirza – Alumna Annelieke Jochems - Alumna	
	Pauze / Intern overleg auditpanel	
14.45 – 15.15	Managamentteam: Jeroen Oversier – directeur instituut voor gezondheidszorg Jan Willem Bakker – opleidingsmanager Ergotherapie	
	Pauze / Intern overleg auditpanel	
15.30 – 16.30	Intern overleg auditpanel, uitschrijven terugkoppeling	
Vanaf 16.30	Terugkoppeling	

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

2 laptops

1 met CGI gesprekken

1 met digitaal toetsen

Mappen

1. opleidingsprofiel

2. verslagen commissies (opleidings-, examen-, toets-, en beroepenveldcommissie)

3. overige documenten (WERKplan, overzicht professionalisering, overzicht internationalisering, borgingsgesprekken)

4. Studiehandleidingen, toetsen en beoordelingen jaar 1 (verdeeld per kwartaal)

5. Studiehandleidingen, toetsen en beoordelingen jaar 2 (verdeeld per kwartaal)

6. Studiehandleidingen, toetsen en beoordelingen jaar 3 (verdeeld per kwartaal)